

Kommunstyrelsen

Uppföljning av den kulturpolitiska programförklaringen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige fatta följande beslut.

1. Kommunfullmäktige noterar uppföljningen av den kulturpolitiska programförklaringen till protokollet.
2. Kulturnämnden får i uppdrag att göra en aktualitetsprövning av den kulturpolitiska programförklaringen under 2015, i syfte att kommunfullmäktige ska kunna ta ställning till ett reviderat förslag under första halvåret 2016.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige antog i november 2000 en kulturpolitisk programförklaring, som ska bidra till att ett kulturellt perspektiv läggs på samtliga verksamheter i kommunen. Kulturnämnden har ansvar för att följa upp den kulturpolitiska programförklaringen.

Kulturnämnden har under 2014 gjort en sådan uppföljning. Samtliga nämnder har redovisat hur programförklaringens innehåll påverkar respektive nämnds verksamhet.

Stadsledningskontoret konstaterar att den kulturpolitiska programförklaringen är avsedd att vara ett levande dokument och att det är naturligt att nämndernas redovisningar skiljer sig åt. Kontoret bedömer att uppföljningen visar att den kulturpolitiska programförklaringen är ett fungerande styrdokument. Det är dock ett antal år sedan den antogs och det bör ske en aktualitetsprövning. Aspekter att belysa är till exempel det som miljö- och stadsbyggnadsnämnden anför om den av kommunfullmäktige antagna kulturmiljöprogram och utbildningsnämndens redovisning av hur kulturpolitiska frågor styr utbildningsväsendet. Den omfattande utvecklingen med att bygga stad på västra Sicklaön innehåller även utmaningar som kan antas påverka den kulturpolitiska programförklaringen och hur den kan användas som styrdokument i det arbetet.

Ärendet

Kommunfullmäktige antog vid sitt sammanträde den 20-22 november 2000, § 189, en kulturpolitisk programförklaring. Avsikten med den kulturpolitiska programförklaringen är att den ska bidra till att ett kulturellt perspektiv läggs på samtliga verksamheter i kommunen. De politiska nämnderna ska fastställa tillämpningen av programförklaringen inom respektive nämnds ansvarsområde. Kulturnämnden har i sitt reglemente ålagts ett särskilt ansvar för att följa upp den kulturpolitiska programförklaringen, vilket ska ske årligen i samband med bokslut.

Kulturnämnden har gjort en uppföljning av hur kommunens nämnder tillämpar programförklaringen. Nämnderna har inkommit med redovisningar för hur programförklaringens innehåll hanteras inom respektive nämnds verksamhet. Redovisningarna skiljer mycket åt i sina innehåll. Vissa består huvudsakligen av en uppräkningslista av olika aktiviteter med kulturellt innehåll. Andra redovisningar är mer abstrakta. Nämndens bedömning är dock att nämnderna arbetar med kulturaspekterna inom sina verksamheter.

Kommunstyrelsen

Uppföljningen hanterades för kommunstyrelsens del genom arbetsutskottet. Som svar på remissen noterade arbetsutskottet att den kulturpolitiska programförklaringen är ett styrdokument som kommunstyrelsen omsätter såväl i samhällsplaneringen och fastighetsförvaltningen som i den kommunala produktionen av välfärdstjänster. Den är en ingrediens bland flera som ingår i underlag/fakta som ska vägas in i beslutsunderlag.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden framhåller i sin redovisning att för utbildningsverksamheten har de kulturella värdena sådan vikt att det är inskrivet i de nationella styrdokumenterna och därmed utgör grunden för förskolans och skolans uppdrag. I läroplanerna uttrycks det som står i den kulturpolitiska programförklaringen om personlig utveckling, kunskapsutveckling och demokratiutveckling. Det gäller från förskolan till de frivilliga skolverksamheterna.

Skollagen formulerar tydligt vilket uppdrag skolan har. Sedan är det varje enskild förskola respektive skola som formulerar hur uppdraget ska tillämpas i praktiken, det vill säga hur målen ska uppnås. I och med att de kulturella värdena finns inskrivna i läroplanerna kommer det att följas upp hur skolor och förskolor arbetar med dessa.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden framhåller att det finns ett kulturmiljöprogram som redovisar de miljöer i kommunen som är mest värdefulla för kulturmiljövärden. Det innehåller ett urval och inte en fullständig redogörelse av kommunens samtliga kulturvärden i

den fysiska miljön. I Nacka sker inför varje ny planläggning en bedömning om behovet av en djupare kartläggning av kulturmiljövärden behöver ske. Kommunantikvarien som tillhör planenheten är den som särskilt bevakar kulturmiljöfrågorna i planprojekt och bygglovärenden. I detalj- och översiktsplaneringen skapas också förutsättningar för ett socialt- och kulturellt liv. De miljökonsekvensbeskrivningar som är del av beslutsunderlaget för nya detaljplaner brukar innehålla ett avsnitt som beskriver effekterna för kulturmiljön.

Tekniska nämnden

Nämnden tillämpar den kulturpolitiska programförklaringen främst genom att erbjuda kommuninvånarna en kreativ yttre livsmiljö samt genom att vårda de kulturmiljöer och kulturarv som omfattas av allmän plats eller allemansrättsligt tillgänglig kommunal mark. Exempel på detta är:

- I förnyelseområden som byggs ut för permanentboende accepterar tekniska nämnden en lägre standard än vad som är önskvärt ur ett tekniskt förvaltnings-ekonomiskt perspektiv för att ta hänsyn till de småskaliga kulturmiljöerna.
- Nämnden tar även hänsyn till kulturarvet genom att renovera anläggningar i det offentliga rummet, t ex gamla naturstensmurar och trappor, på ett varsamt sätt.
- Allmänna platser i form av parker och torg gestaltas och sköts på ett sätt som ska inbjuda till möten och kreativitet. Bänkar placeras utmed gångstråk så att möten underlättas och utsiktsplatser markeras. Nämnden satsar också på blomsterutsmyckningar och gestaltande ljussättning på centrala platser.
- Det biologiska kulturarvet respekteras genom att befintliga alléer, gatuträd och parker vårdas och ersätts vid behov. Nya biologiska kulturarv skapas när nya gator förses med trädplanteringar även om detta skapar mer komplicerade skötsel- och underhållanden samt högre driftkostnader.

Fritidsnämnden

Fritidsnämnden beskriver i sin redovisning ett antal olika aktiviteter, stödformer och projekt som har kulturella inslag. Exempel på dessa är:

- Lägger verksamhet för ungdomar.
- Fritidsguiden som innehåller bland annat innehåller information om kulturella verksamheter. Guiden produceras i samarbete med Kulturnämnden med flera nämnder.
- Fritidsgårdarnas verksamhet innehåller aktiviteter med kulturinslag.

Med hänvisning till skrivningarna i programförklaringen om att "Kulturen har en central roll i demokratiutvecklingen" och "Öppna arenor för dialog, debatt och kunskapsutbyte skapas såväl centralt som lokalt i kommunen" framhåller nämnden att aktivt och frivilligt arbete i en förening, att inneha förtroendeuppdrag, att vara föreningsledare och att anordna aktiviteter och program som andra deltar innebär att man ges möjlighet att ingå i ett demokratiskt sammanhang där man får en demokratisk skolning och erfarenhet. Även fritidsgårdarna arbetar med att ge ungdomar möjligheter att få delta i demokratiska processer.

Social- och äldrenämnden

Social- och äldrenämnden redovisar följande exempel på kulturella perspektiv och kulturell hänsyn:

- Särskilda boenden och dagverksamhet för äldre tar stor hänsyn till traditioner, anordnar midsommarfest och anlägger sinnesträdgårdar. Enheterna arrangerar också olika utställningar samt musikaftnar med spelmän och körer. Enheterna samarbetar med förskolor för utbyte över åldersgränserna och biblioteken samt erbjuder skapande verksamhet. Guldkanten, är en aktivitet som erbjuds två gånger per år till samtliga hemtjänstkunder och kunder på särskilda boenden med särskild inriktning på kulturella aktiviteter.
- Personer i gruppboendestad erbjuds delta i kulturella aktiviteter utanför gruppboendestaden t ex. teater, biobesök och besök på bibliotek. Enheter för daglig verksamhet erbjuder bland annat kreativt skapande i musik, drama, bild och form, dans, bio- samt museibesök. Fritidsgård för ungdomar med intellektuell funktionsnedsättning erbjuder bl.a. körverksamhet i samarbete med Studieförbundet vuxenskolan, dans och scoutverksamhet.
- Pensionärsorganisationerna får föreningsstöd och erbjuder olika kulturella aktiviteter.

Naturresevnatsnämnden

Naturresevnatsnämnden anförde sammanfattningsvis följande.

Inom naturresevnatsnämndens ansvarsområde faller flera kulturella aspekter kopplade till landskapet. De åtgärder som genomförs i naturresevnaten är länkade till gamla traditioner och livsmönster. Det handlar om att förvalta ett historiskt landskap med höga kulturella och biologiska värden som annars skulle försvinna. Nämnden förvaltar bland annat naturresevnaten Nyckelviken och Velamsund.

Bland nämndens arbete under året kan nämnas:

- Vid Skogsömonumentet i naturresevnaten Skogsö i Saltsjöbaden byggdes en trappa som länkar ihop monumentet med Boo gamla begravningsplats och möjliggör promenad längs vattnet vid Stäket. Boo gamla begravningsplats är Nackas äldsta begravningsplats.
- Nämnden uppdrog åt kommunantikvarien att göra en översiktlig inventering av stugorna i Skuruparken. Syftet var att identifiera eventuella stugor som är unika för att på så vis säkerställa att dessa skyddas och bevaras i väntan på att beslutet om naturresevnaten vinner laga kraft.

Arbets- och företagsnämnden

Arbets- och företagsnämnden som har som sitt huvudsakliga uppdrag att erbjuda vuxenutbildning. Den hänvisar i sin uppföljning i likhet med Utbildningsnämnden till Skollagen som i inledningen fastställer skolans uppdrag i arbetet med grundläggande mänskliga rättigheter och demokratiska värderingar.

Kulturen har en central roll i demokratiutvecklingen. Arbets- och företagsnämnden har en viktig roll i det lokala integrationsarbetet och möter många nya Nackabor med annat modersmål än svenska. Detta arbete präglas av mångkulturella möten där enhetens medarbetare på olika sätt förmedlar de demokratiska värderingar som råder i det svenska samhället. Kompetens om mångkulturella frågor är en viktig del för att kunna förmedla de demokratiska värderingarna på ett trovärdigt sätt.

Inom arbets- och företagsnämnden har kulturperspektivet beaktats och tillämpats bland annat genom följande.

- Mångfalden av erbjudanden hos auktoriserade jobb- och utbildningsexperter borgar för att kulturella intressen tillvaratas och utvecklas, valfrihet och flexibilitet för medborgaren.
- Navscen - en arena, ett torg, skapat för att minska avstånden mellan medborgare och myndigheter, mellan skola och arbetsliv och mellan samhällets offentliga, privata och ideella sektorer. En mötesplats som vill inspirera, motivera och göra det enklare att hitta varandra och det rika utbud som finns av verksamheter, arbetstillfällen, kultur, utbildningar, stöd, vård och samhällstjänster i Nacka.
- Feriejobb på sommaren till ungdomar inom verksamheter med kulturanknytning såsom konst, dans, bild och form, arbete på fritidsgårdar är ett återkommande feriejobb.
- StudionN – samarbete med skolan YBC inom film.
- Mat med mångfald i Fisksätra, ett sätt att bevara och sprida gedigna mattraditioner ur ett mångkulturellt perspektiv.

Stadsledningskontorets bedömning och förslag

Den kulturpolitiska programförklaringen är avsedd att vara ett levande dokument som vardera nämnden tar in i sin verksamhet utifrån verksamhetens förutsättningar. Det är därför naturligt att nämndernas redovisning skiljer sig åt och att programförklaringen påverkar verksamheterna på olika sätt. Stadsledningskontoret bedömer att uppföljningen visar att den kulturpolitiska programförklaringen är ett fungerande styrdokument. Det är dock ett antal år sedan den antogs och det bör ske en aktualitetsprövning under inledningen av mandatperioden 2014-2018. Som miljö- och stadsbyggnadsnämnden framhåller har kommunfullmäktige antagit ett kulturmiljöprogram som ska samspela med den kulturpolitiska programförklaringen. Även utbildningsnämndens redovisning av hur kulturpolitiska frågor styr utbildningsväsendet genom skolförfattningarna är ett intressant område att belysa. Sist men inte minst pågår den omfattande utvecklingen med att bygga stad på

västra Sicklaön och även det innehåller utmaningar som kan påverka den kulturpolitiska programförklaringen och hur den användas som styrdokument i det arbetet.

Stadsledningskontoret föreslår därför att kulturnämnden får i uppdrag att göra en sådan under 2015, i syfte att kommunfullmäktige ska kunna ta ställning till ett reviderat förslag under första halvåret 2016.

Bilagor

Den kulturpolitiska programförklaringen
Kulturnämndens beslut den 13 maj 2014, § 26
Yttranden från nämnderna

Lena Dahlstedt
Stadsdirektör
Stadsledningskontoret

Malin Westerback
Direktör arbete och fritid